

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

UDC 378.147:631.5(477)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-3-28>

Антоніна ПЛЕЧКО,
orcid.org/0000-0002-4739-0750
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Поліського національного університету
(Житомир, Україна) antonia43@ukr.net

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ ЛЕКСИКИ У МАЙБУТНІХ АГРОІНЖЕНЕРІВ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті було проаналізовано основні методи та прийоми розвитку професійної лексики в процесі викладання української мови у здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Агроінженерія». Оволодіння української мовою в усіх сферах життєдіяльності людини та впровадження її в професійну діяльність будь-якого фахівця сприяє формуванню нової генерації конкурентноспроможних, грамотних, компетентних спеціалістів. Визначено, що викладання української мови майбутнім фахівцям спеціальності «Агроінженерія» має свої специфічні особливості та фахове спрямування. Термінологія агроінженера охоплює всі мовні засоби, які використовуються в професійному спілкуванні в обмеженій сфері аграрного сектору. Розвиток професійної лексики в майбутніх агроінженерів у ЗВО повинен відбуватися за певним алгоритмом, який складається із таких кроків: пояснення нового лексичного матеріалу, мовне тренування, передкомунікативне тренування та комунікативна практика. Формуванню правильної вимови, акустичного структурування мови, а також розширенню лексичного запасу майбутніх агроінженерів сприяє впровадження комунікативних вправ у процес навчання, організація обговорень на основі опрацьованої інформації, моделювання професійних ситуацій на заняттях, проведення тренінгів із комунікації, словникова робота з професійної термінології та інші прийоми. Важливим у розвитку професійної лексики майбутніх агроінженерів є проведення практичних та самостійних робіт. Було розглянуто приклади вправ та завдань, які використовуються в освітньому процесі здобувачів агроінженерної спеціальності. З'ясовано, що в умовах глобальної цифровізації невід'ємною частиною навчання є використання інтерактивних та інформаційно-комунікаційних технологій. Наведено приклади деяких цифрових ресурсів, серед яких: портали «Українська мова» та «Мова-ДНК нації», блоги мовознавців, мобільні додатки, сторінки в соціальних мережах. Завдяки цим технологіям здобувачі вищої освіти активніше залучаються до навчального процесу і ставляться до нього більш позитивно, розглядаючи цифрові технології як інноваційний та привабливий метод. Загалом, підготовка здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Агроінженерія» до професійного спілкування та засвоєння ними відповідної фахової термінології є важливими складниками загальної професійної підготовки фахівців у сільському господарстві.

Ключові слова: викладання української мови, здобувачі вищої освіти, методи вивчення мови, цифрові технології, професійна лексична компетентність.

Antonina PLECHKO,
orcid.org/0000-0002-4739-0750
PhD in Philology,
Assistant Professor at the Foreign Languages Department
Polissia National University
(Zhytomyr, Ukraine) antonia43@ukr.net

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL VOCABULARY AMONG FUTURE AGRO-ENGINEERS USING THE UKRAINIAN LANGUAGE

The article analyzed the main methods and techniques of professional vocabulary development in the process of teaching the Ukrainian language to students of higher education majoring in "Agroengineering". Mastering the Ukrainian language in all areas of human life and its introduction into the professional activities of any specialist contributes to the formation of a new generation of competitive, literate, competent specialists. It was determined that teaching the Ukrainian language to future specialists of the "Agroengineering" specialty has its own specific features and professional direction. The terminology of an agricultural engineer covers all linguistic means used in professional communication in the limited sphere of the agricultural sector. The development of professional vocabulary among future agricultural

engineers in higher education should follow a certain algorithm, which consists of the following steps: explanation of new lexical material, language training, pre-communicative training and communicative practice. The formation of correct pronunciation, the acoustic structuring of the language, as well as the expansion of the vocabulary of future agricultural engineers is facilitated by the introduction of communicative exercises into the learning process, the organization of discussions based on the processed information, modeling of professional situations in classes, conducting communication trainings, conducting dictionary work on professional terminology and other techniques. Practical and independent work is important in the development of the professional vocabulary of future agricultural engineers. Examples of exercises and tasks that are used in the educational process of applicants of the agricultural engineering specialty were considered. It was found that in the conditions of global digitalization, the use of interactive and information and communication technologies are an integral part of education. Examples of some digital resources are given, including the "Ukrainian Language" and "Language-DNA of the Nation" portals, blogs of linguists, mobile applications and pages in social networks. Thanks to these technologies, students of higher education are more actively involved in the educational process and have a more positive attitude towards it, considering digital technologies as an innovative and attractive method. In general, the preparation of students of higher education majoring in "Agroengineering" for professional communication and their assimilation of appropriate professional terminology are important components of the general professional training of specialists in agriculture.

Key words: teaching the Ukrainian language, students of higher education, language learning methods, digital technologies, professional lexical competence.

Постановка проблеми. Оволодіння будь-якою професією розпочинається із засвоєння системи загальних і професійних знань, опанування спеціальної мови і наукового стилю, характерного для відповідної спеціальності. Вміння використовувати фахову термінологію є невід'ємною частиною підготовки кваліфікованих спеціалістів у сучасному світі. Здобуття вищої освіти в Україні передбачає високий рівень володіння українською літературною мовою, зокрема науковим стилем. Тому в закладах вищої освіти активно проводиться робота щодо вивчення фахових термінів, включаючи правопис, вимову, семантику, переклад та редагування.

Через недоліки у володінні нормами української ділової мови часто спостерігається велика кількість типових помилок, які є неприйнятними для офіційного, ділового та наукового стилів мовлення. Це призводить до зниження рівня культури фахового спілкування. Тому для здобувачів вищої освіти загалом і спеціальності «Агроінженерія» зокрема надзвичайно важливо оволодіти нормами текстотворення, вмінням оформлення ділових документів та культурою мовного вираження. Розвиток професійної лексичної компетентності є необхідною передумовою для досягнення високого рівня фахової компетентності, це може допомогти у встановленні партнерських зв'язків між установами, підприємствами, інститутами та країнами, а також в особистих відносинах між людьми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку професійної лексики у здобувачів вищої освіти різних спеціальностей вивчало багато українських науковців. В. Зінченко розглянула методи, види, прийоми й форми роботи з формування орфоепічної, акцентуаційної та

лексичної грамотності здобувачів вищої освіти, ефективність застосування інформаційних технологій на заняттях з ділової української мови, а також зазначила, що викладачам потрібно добирати цікаві, змістовні та пізнавальні з огляду на майбутню професійну діяльність здобувачів вправи і завдання різного типу (Зінченко, 2020). Н. Діденко у своїй статті висвітлила особливості формування лексичної компетентності студентів-нефілологів в умовах дистанційного навчання (Діденко, 2022). На думку Н. Тимошук (2020), за допомогою комп'ютерних ресурсів можна ефективно організувати самостійну роботу здобувачів вищої освіти аграрних ЗВО задля ознайомлення і тренування професійно орієнтованого лексичного матеріалу.

О. Стукало (2014) зазначив, що ефективність засвоєння норм професійного мовлення залежить не тільки від суті усвідомлених здобувачами вищої освіти понять, термінів і правил, а й від вдалого добору матеріалу, який сприяв би запам'ятовуванню фахової української лексики, вільному продукуванню висловлювань на професійну тематику (Стукало, 2014). Незважаючи на велику кількість наукових праць щодо методів та прийомів викладання української мови за професійним спрямуванням, ділової української мови та термінознавства, в контексті підготовки фахівців за спеціальністю «Агроінженерія» це питання розглянуто недостатньо.

Постановка завдання. Мета статті – розкрити методи та прийоми, які застосовуються для формування термінологічної компетентності на заняттях з ділової української мови у здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Агроінженерія».

Виклад основного матеріалу. Підготовка кваліфікованих фахівців, які мають уміння викорис-

товувати державну мову як усно, так і письмово, є основним завданням закладів вищої освіти. Курс української мови, спрямований на професійну підготовку, допомагає розвивати національну мовну ідентичність та розширює мовну компетентність майбутніх спеціалістів у відповідній сфері (Стукало, 2014). З огляду на це викладання курсу «Ділова українська мова» є повністю обґрунтованим як складова частина гуманітарного циклу навчання в університеті.

Сучасна методика викладання ділової української мови керується різними підходами, зокрема компетентісним, функціонально-діяльнісним та особистісно-діяльнісним (Гуменюк, 2021). Під час формування лексичної компетентності застосовуються основні дидактичні принципи, такі як науковість, системність, доступність, свідомість і логічність. Використання компетентісної моделі мовної освіти, орієнтованої на розвиток особистості, передбачає застосування сучасних технологій, форм і методів. Рівень сформованості лексичної компетентності залежить від засвоєння майбутнім фахівцем професійного мовлення, яке включає термінологію та фразеологію фахового спрямування, а також сформований лексичний словник, необхідний для професійної комунікації (Діденко, 2022: 131).

Вивчаючи лексичний склад сучасної мови, не можна не враховувати значний вплив, який справляє на мову професійна термінологія. Термінологія агроінженера охоплює всі мовні засоби, які використовуються в професійному спілкуванні в обмеженій сфері аграрного сектору. Її призначення полягає в забезпеченні зрозумілості між фахівцями, що працюють у цій галузі (Каричковська, Чумій, 2021). Традиційно термін (від лат. *Terminus* – межа) розглядається як слово або словосполучення, що використовується для позначення конкретного поняття в спеціалізованій галузі знань або діяльності. Терміни є одиницею мови, яка в результаті спеціальної колективної угоди наділена особливими термінологічними значеннями. Вони точно і повно відображають суттєві характеристики відповідних понять. Усі терміни мають ряд характерних ознак:

- системність (зв'язок з іншими термінами конкретної предметної сфери);
- наявність дефініції;
- моносемічність терміна в межах однієї галузі або сфери діяльності;
- стилістична нейтральність;
- відсутність експресії, суб'єктивно-оцінних відтінків та образності.

Характеристики термінології визначаються метою та контекстом професійного спілкування, а також такими особливостями комунікантів і аудиторії, як:

- мовна компетентність;
- вік;
- освіта;
- рівень інтелектуального розвитку.

Термінологічна система аграрного сектора сформувалася на перетині різних галузей сільськогосподарських наук, а її відтворення в мові відбувається за допомогою спеціальної термінології. Ця термінологія включає велику кількість термінів, які відображають поняття, пов'язані з використанням землі для вирощування сільськогосподарської продукції, такі як «земля», «родючість», «урожайність», «збір», «оранка», «фрезерування» та інші. Відомо, що терміни в цій галузі знань виникли на основі загальноновживаних слів. Саме ці базові лексеми становлять основу термінології аграрного сектора, особливо ті, які набули спеціального значення, наприклад, «урожайність пшениці», «родючість землі», «сільське господарство», «дискування землі», «механічний обробіток ґрунту» та інші.

У сфері аграрного сектора використовується термін «галузевий термін», який визначається як похідна одиниця мови, утворена з використанням різних словотвірних методів, які відображають особливості української мови або містять іншомовні компоненти. У такій термінології використовуються різні методи словотворення, такі як суфіксальний, префіксальний та префіксально-суфіксальний, проте вони відрізняються за ступенем поширення. Суфіксальний метод є одним із найбільш продуктивних, тоді як префіксальний і префіксально-суфіксальний методи використовуються рідше і представлені лише окремими прикладами. Так за допомогою суфікса *-ств-* та його алофонів *-ств-*, *-цтв-* утворені терміни, що позначають:

- галузі аграрно-промислового комплексу: *хмелярство, буряківництво, рільництво*;
- вид діяльності: *фермерство – фермерська система господарювання*;
- сукупність осіб чи предметів як одне ціле: *селянство, фермерство*.

Володіння високим рівнем професійної лексики майбутнім фахівцем аграрної галузі передбачає:

- здатність вільно користуватися всім багатством лексичних засобів, характерних для професійного середовища агроінженера;
- дотримання граматичних та стилістичних норм;

– володіння спеціалізованою термінологією та найменуваннями, що є специфічними для даної галузі;

– вміння використовувати ці знання на практиці та вдало поєднувати вербальні й невербальні засоби спілкування.

Розвиток професійної лексики в майбутніх агроінженерів у ЗВО повинен відбуватися за таким алгоритмом (рис. 1).

У контексті формування мовно-комунікативної професійної компетентності найбільш ефективними виявилися різноманітні методи та прийоми навчання, які включають як традиційні, так й інноваційні підходи. Серед них можна виокремити:

- лекції;
- полемічні бесіди;
- різновиди вправ (усні, письмові, тренувальні, творчі);
- роботу з підручником (включаючи електронні ресурси);
- ділові симуляції;
- ситуативно-рольові ігри;
- інтерактивні методики (такі як «мозковий штурм», «дерево рішень», «акваріум», «кейс-метод», «кубування», «синектика» для розвитку творчого мислення) тощо (Климова, 2020).

Активному використанню та засвоєнню фахової термінології у здобувачів освіти агроінженерної спеціальності насамперед сприяє використання інтерактивних методів. Найбільш

поширеним є кейс-метод (метод ситуаційних вправ, кейсові технології), в основі якого знаходиться ситуація, пов'язана з практичною діяльністю людей. Метод кейсів стимулює практичну діяльність, сприяє вирішенню завдань, що виникають у професійній практиці, й може бути ефективно використаний для покращення лексичних та комунікативних умінь.

Для оптимізації освітнього процесу здобувачам вищої освіти рекомендується виконувати мовні й умовно-мовленнєві вправи самостійно в позааудиторний час. Це пов'язано з тим, що на заняттях в аудиторії більше уваги слід приділяти ознайомленню з новими лексичними одиницями та виконанню мовленнєвих вправ на основі вивченого лексичного матеріалу (Тимощук, 2020).

Формуванню правильної вимови, акустичного структурування мови, а також розширенню лексичного запасу здобувачів освіти сприяє:

- впровадження комунікативних вправ у процес навчання;
- залучення здобувачів вищої освіти до пошуку та аналізу інформації в наукових журналах та в Інтернеті;
- організація обговорень на основі опрацьованої інформації;
- моделювання професійних ситуацій на заняттях;
- проведення тренінгів з комунікації;
- проведення словникової роботи з професійної термінології;

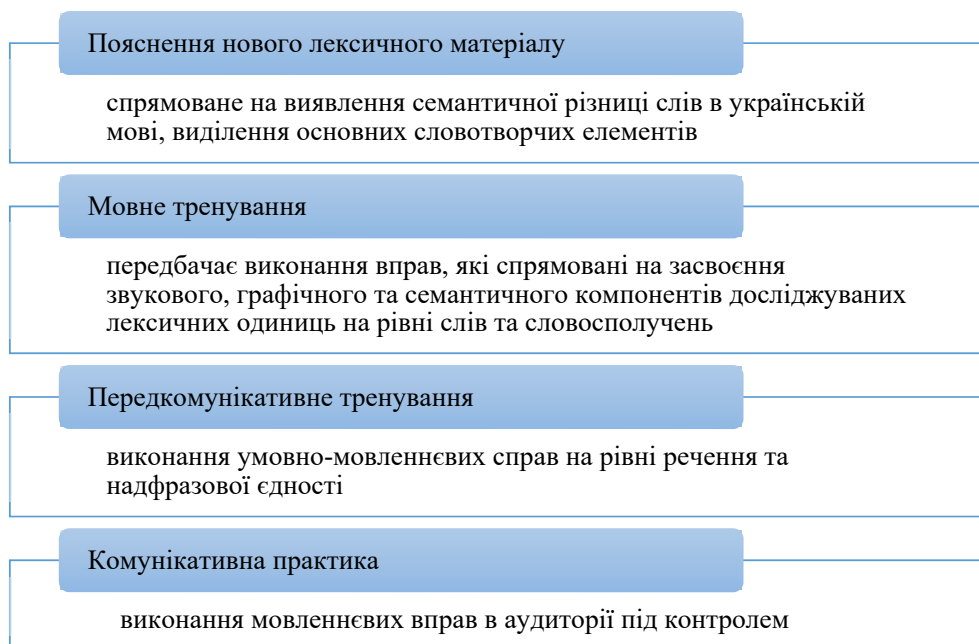

Рис. 1. Основні етапи розвитку професійної лексики у майбутніх агроінженерів

Джерело: розроблено автором на основі аналізу джерела (Тимощук, 2020).

– виконання вправ на редагування словосполучень і речень, переклад на українську мову з інших мов;

– робота з онлайн-ресурсами.

Доцільним є також використання вправ порівняльно-контрастного характеру, які допомагають здобувачам освіти відчутти особливості професійних понять, наводять приклади нормативного фахового мовлення порівняно з розмовно-побутовим та вправ з перекладу, які розкривають національно специфічні риси поряд зі спільними ознаками, що характерні для близькоспоріднених мов. Виконання цих завдань дає можливість проаналізувати особливості вивчених понять на різних рівнях мови: фонетико-орфоепічному, лексико-граматичному та стилістичному. До того ж через розширення лексичного запасу здобувачів освіти агроінженерної спеціальності професійно-науковою термінологією підвищується культура мовлення майбутніх фахівців через такі аспекти, як:

1) правильність вимови та написання термінів українською мовою;

2) адекватність використання термінів у різних мовних ситуаціях;

3) відмінності у вживанні термінів-синонімів у фахових текстах;

4) особливості вживання термінів-паронімів у фахових текстах;

5) особливості перекладу стійких термінологічних сполук, що не мають точних українських відповідників варіантам з інших мов.

Освітній процес у ЗВО є ефективним за умови належної і продуманої взаємодії між викладачем і здобувачами вищої освіти відповідної спеціальності, що ґрунтується на взаємній довірі й повазі. У цьому контексті навчальна діяльність полягає у впорядкуванні комунікації та управлінні дискусією. З такого підходу випливає, що викладач вибирає форми, спрямовані на активні діалоги, спілкування та ігри, що сприяють розвитку комунікативних навичок у здобувачів освіти, їх мовленнєвої ініціативи та вміння спонтанно висловлювати свої думки з використанням професійної лексики. Основними формами за такого освітнього процесу стають дискусії, які передбачають виявлення здобувачем освіти різноманітних здібностей і навичок (висловлювання, розуміння, конструктивна критика, спільний пошук рішень тощо). Це сприяє розвитку різних аспектів мовленнєвої діяльності – від здатності розуміти тему повідомлення та аргументувати свою позицію до вміння систематизувати матеріал, будувати монологічні та діалогічні висловлювання і використовувати різні стилі мовлення.

Важливим у розвитку професійної лексики майбутніх агроінженерів є проведення практичних та самостійних робіт. Під час таких занять важливо акцентувати увагу на ускладнених аспектах української морфології та синтаксису, на правильній вимові слів, включаючи терміни, а також на особливостях використання іншомовних та власне українських слів у професійному мовленні. Наприклад практична робота «Термінологія фахівця з агроінженерії» сприятиме ознайомленню здобувачів освіти з особливостями утворення термінів, їх класифікацію з огляду на сферу використання. Під час такої роботи здобувачам освіти може бути запропоновано виконання вправи на складання тлумачного словника професійних термінів своєї спеціальності, а саме агроінженерії.

Особливу увагу варто приділяти роботі майбутніх агроінженерів з хімічними, біологічними та географічними термінами. Наприклад, під час виконання самостійної роботи на тему «Орфоепічні та акцентуаційні норми української літературної мови в професійному спілкуванні» пропонуються такі завдання:

1) записати слова (зокрема, хімічні терміни, наприклад, «етерифікація», «метил», «ізопропіл», «неопентил») фонетичною транскрипцією та прочитати їх згідно з орфоепічними нормами української мови;

2) визначити наголос у наданих термінах;

3) взяти зі словника хімічних термінів слова з подвійним наголосом та слова, де наголос має смислове значення, пояснити лексичне значення термінів та використати їх у самостійно складених реченнях (Гуцул, 2021).

Опановуючи тему «Загальнонаукова та галузева термінологія в українській мові», здобувачі освіти розв'язують найрізноманітніші завдання з різним рівнем складності. Прикладом є такі вправи:

1. Поставити слова (фахову лексику) в алфавітному порядку (*комбайн, агротехніка, зрошення, кислотність ґрунту, транспорт, монорейка, водонепроникність, обладнання, добрива, інженер, технічне обслуговування, мастильні матеріали* тощо). З'ясувати за словником значення трьох термінів (на вибір);

2. Виписати з наукового тексту фахового спрямування термінологічну лексику (Плечко, 2023: 52);

3. Написати твір-роздум на тему «Яким має бути сучасний агроінженер?».

У процесі викладання ділової української мови здобувачам вищої агроінженерної освіти

варто також акцентувати увагу на орфограмах у загальнонаукових термінах, наприклад: *інновація, енергозабезпечення, навантаження, перевантаження, транспортування* тощо. Вивчаючи правопис певних термінів та розкриваючи їх зміст, на заняттях у ЗВО можуть бути розглянуті такі випадки:

- уживання апострофа: *ад'ювант, бур'яни*;
- правопис складних слів: *біоіндикатори, біомаса, агрокаунтинг, авіапідживлення*;
- правопис слів іншомовного походження: *ентомофаги, еутрофи, етіологія*.

Виробленню орфоепічної, акцентуаційної та лексичної грамотності, а також навичок культури мовлення у майбутніх агроінженерів сприяють такі вправи на заняттях з української мови:

1. З наведених слів утворіть словосполучення: *машина (каменя, каменю), трактор (поле, полі), (висока, високий) насип*.

2. Позначити рядок, в якому правильно наголошено слово:

- сільськогосподарський;
- сільськогосподарський;
- сільськогосподарський;
- сільськогосподарський;
- сільськогосподарський.

Під час самостійної роботи здобувачі освіти можуть отримати таке завдання, як написання реферату за вибраною темою. Варіантами теми можуть бути «Термінологія вибраного фаху», «Способи творення професійних термінів», «Принципи нормування, кодифікації та стандартизації термінів» тощо. Виконання такої роботи сприятиме поглибленню розуміння у майбутніх фахівців агроінженерії термінологічного аспекту вибраної галузі, а також розвитку навичок дослідницької роботи, аналізу і написання наукових текстів.

Протягом опрацювання будь-якої теми постійно повинна проводитися робота над підвищенням грамотності майбутніх агроінженерів. Особлива увага повинна приділятися правопису термінів і розкриттю їх змісту, походження тощо (Гуцул, 2021). Наприклад, детальне вивчення термінів, пов'язаних із сільськогосподарською технікою та обладнанням (*агротехніка, акумулятор, електронідйомник, кран-балка, лебідка, підйомно-транспортне обладнання* тощо). Здобувачі вищої освіти аналізують їх значення та історію виникнення, щоб краще зрозуміти їх у контексті сучасних агротехнологій, а також розглядають особливості правопису (правопис складних іменників).

Ефективним методом у розвитку професійної лексики у здобувачів освіти за спеціальністю «Агроінженерія» в умовах глобальної цифровізації

є робота з інтернет-ресурсами. Здобувачі відчувають більше задоволення від використання інформаційних технологій у процесі вивчення мови і віддають їм перевагу над традиційними методами та матеріалами. Завдяки цим технологіям здобувачі вищої освіти активніше залучаються до навчального процесу і ставляться до нього більш позитивно, розглядаючи цифрові технології як інноваційний та привабливий метод. Онлайн-аудіо- і відеоресурси посилюють інтерес до занять з ділової української мови і дозволяють використати захоплюючий і спонтанний підхід, який стимулює емоційний відгук здобувачів на мовний матеріал.

У процесі викладання ділової української мови можна використовувати такі комп'ютерні програми та ресурси, як:

- портали «Українська мова» та «Мова-ДНК нації» (<https://ukr-mova.in.ua>), а також інші мовні сайти, які включають інтерактивні ресурси та матеріали для вивчення;
- блоги мовознавців (зокрема, блог професора Пономарева);
- мобільні додатки («Український словник», де можна знайти тлумачення слів української мови та дізнатися про їх наголос);
- лайфхаки з української мови «Є-Мова», R.I.D. Mova;
- сторінки в соціальних мережах (наприклад, блог Олександра Авраменка у Facebook чи Instagram) (Зінченко, 2020).

Важливою частиною мовної компетентності майбутніх спеціалістів агроінженерії є знання загальнонаукової та спеціалізованої термінології, більшість якої є запозиченнями з інших мов. У цій сфері особливо ефективною є міждисциплінарна взаємодія між діловою українською та діловою англійською мовами, а також іншими спеціалізованими предметами (Klymova et al., 2023).

Розуміння агроінженерної термінології та номенклатури є основою для володіння професійною мовою, яка дозволяє спілкуватися та орієнтуватися в сучасній науковій літературі. Це свідчить про високий рівень професійної підготовки фахівців у даній галузі. Компетентні знання є гарантом професійного успіху, авторитету і подальших наукових досягнень особистості.

Висновки. Підготовка здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Агроінженерія» до професійного спілкування є важливою складовою частиною загальної професійної підготовки фахівців у сільському господарстві. Розвиток культури мовлення у майбутніх спеціалістів напряму пов'язаний із засвоєнням культури професійного спілкування (як усного, так і письмового) і

вимагає високого рівня майстерності. Впровадження комунікативних вправ у процес навчання, залучення здобувачів вищої освіти до пошуку та аналізу інформації в наукових журналах та в Інтернеті, організація роботи здобувачів із цифровими інструментами та інтернет-ресурсами, проведення словникової роботи з термінології за відповідним фахом – все це сприяє розширенню лексичного запасу здобувачів освіти, формуванню

в них правильної вимови та загальному вдосконаленню володіння термінами й діловими аспектами української мови.

Перспективами подальших досліджень може бути аналіз ефективності використання інноваційних технологій, зокрема штучного інтелекту та машинного навчання, в розвитку професійної лексики здобувачів освіти інших природничих спеціальностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гуменюк І. Методика навчання української мови за професійним спрямуванням як галузь української лінгводидактики. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 2021. № 1(11). С. 144–157. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2021-11-1-144-157> (дата звернення: 12.03.2024).
2. Гуцул Л. Формування фахового дискурсу засобами української мови у студентів природничих спеціальностей. Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики : монографія. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. С. 325–334. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19064/1/Monogr_Lingvodidakt.pdf (дата звернення: 12.03.2024).
3. Діденко Н. М. Особливості формування лексичної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей в умовах дистанційного навчання. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 9(14). С. 127–138. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-9\(14\)-127-138](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-9(14)-127-138) (дата звернення: 12.03.2024).
4. Зінченко В. Орфоепічна, акцентуаційна та лексична робота на заняттях ділової української мови як важливий чинник формування високого рівня культури мовлення студентів економічного профілю. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. № 1(28). С. 281–287. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/28.208598> (дата звернення: 12.03.2024).
5. Каричковська С. П., Чучмій І. І. Особливості вивчення української та іноземних мов в аграрних закладах вищої освіти України. *Академічні студії*. 2021. № 4. С. 91–99. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.4.1.14> (дата звернення: 12.03.2024).
6. Климова К. Я. Теоретико-методичні аспекти формування мовнокомунікативної професійної компетентності майбутніх фахівців сфери публічного управління та адміністрування. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2020. № 1(11). С. 204–207. DOI: [https://doi.org/10.31339/2413-3329-2020-1\(11\)-204-207](https://doi.org/10.31339/2413-3329-2020-1(11)-204-207) (дата звернення: 12.03.2024).
7. Плечко А. А. Специфіка викладання української мови майбутнім фахівцям сфери ветеринарної медицини. *Актуальні проблеми викладання освітніх компонент соціально-гуманітарного спрямування у вищій школі : збірник матеріалів І Міжнародної науково-практичної конференції, (15–16 червня 2023 року, м. Херсон)*. Херсон : Херсонська державна морська академія, 2023. С. 50–54. URL: https://ksma.ks.ua/wp-content/uploads/2023/08/ЗБІРНИК-матеріалів-конф._ХДМА-3.pdf (дата звернення: 12.03.2024).
8. Стукало О. А. Формування професійного спілкування майбутніх ветеринарів. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2014. № 1999(1). С. 346–350. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnaupred_2014_1999%281%29_56 (дата звернення: 12.03.2024).
9. Тимошук Н. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для формування лексичної компетентності студентів аграрних закладів вищої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. № 27(5). С. 98–103. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.5/27.204496> (дата звернення: 12.03.2024).
10. Implementation of Blended Learning Rotation Model in Teaching Business English and Business Ukrainian in Higher Education Institutions / K. Klymova and etc. *World Journal of English Language*. 2023. № 13(7). P. 253–262. DOI: <https://doi.org/10.5430/wjel.v13n7p253> (дата звернення: 12.03.2024).

REFERENCES

1. Humeniuk, I. (2021). Metodyka navchannia ukrainskoi movy za profesiinym spriamuvanniam yak haluz ukrainskoi lnhvodydakyty [Methodology of teaching the Ukrainian language in a professional direction as a branch of Ukrainian linguistic didactics]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Universytety i liderstvo" – International Scientific Journal "Universities and Leadership"*, 1(11), 144–157. <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2021-11-1-144-157> [in Ukrainian].
2. Hutsul, L. (2021). Formuvannia fakhovoho dyskursu zasobamy ukrainskoi movy u studentiv pryrodnychkykh spetsialnostei [Formation of professional discourse by means of the Ukrainian language among students of natural sciences]. *Stratehichni napriamy rozvytku suchasnoi ukrainskoi lnhvodydakyty – Strategic directions of development of modern Ukrainian language didactics* (pp. 325–334). Retrieved from: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19064/1/Monogr_Lingvodidakt.pdf [in Ukrainian].
3. Didenko, N. M. (2022). Osoblyvosti formuvannia leksychnoi kompetentnosti studentiv nefilolohichnykh spetsialnostei v umovakh dystantsiinoho navchannia [Peculiarities of formation of lexical competence of students of non-philology majors in the conditions of distance learning]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky – Perspectives and innovations of science*, 9(14), 127–138. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-9\(14\)-127-138](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-9(14)-127-138) [in Ukrainian].

4. Zinchenko, V. (2020). Orfoepichna, aktsentuatsiina ta leksychna robota na zaniattiakh dilovoi ukrainskoi movy yak vazhlyvyi chynnyk formuvannia vysokoho rivnia kultury movlennia studentiv ekonomichnoho profilu [Spelling, accentuation and lexical work in business Ukrainian language classes as an important factor in the formation of a high level of speaking culture of economic students]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current issues of humanitarian sciences*, 1(28), 281–287. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/28.208598> [in Ukrainian].
5. Karychkovska, S. P., (2021). Chuchmii I. I. Osoblyvosti vyvchennia ukrainskoi ta inozemnykh mov v ahrarnykh zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy [Peculiarities of studying Ukrainian and foreign languages in agricultural institutions of higher education of Ukraine]. *Akademichni studii – Academic studies*, 4, 91–99. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.4.1.14> [in Ukrainian].
6. Klymova, K. Ya. (2020). Teoretyko-metodychni aspekty formuvannia movnokomunikatyvnoi profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv sfery publichnoho upravlinnia ta administruvannia [Theoretical and methodological aspects of formation of linguistic and communicative professional competence of future specialists in the field of public management and administration]. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu – Scientific Bulletin of Mukachevo State University*, 1(11), 204–207. [https://doi.org/10.31339/2413-3329-2020-1\(11\)-204-207](https://doi.org/10.31339/2413-3329-2020-1(11)-204-207) [in Ukrainian].
7. Plechko, A. A. (2023). Spetsyfika vykladannia ukrainskoi movy maibutnim fakhivtsiam sfery veterynarnoi medytsyny [The specifics of teaching the Ukrainian language to future specialists in the field of veterinary medicine]. *Aktualni problemy vykladannia osvitynich komponent sotsialno-humanitarnoho spriamuvannia u vyshchii shkoli : zbirnyk materialiv I Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii – Actual problems of teaching educational components of socio-humanitarian direction in higher education: a collection of materials of the 1st International Scientific and Practical Conference*, (pp. 50–54). Kherson : Khersonska derzhavna morskа akademiia. Retrieved from: https://ksma.ks.ua/wp-content/uploads/2023/08/ЗБІРНИК-матеріалів-конф._ХДМА-3.pdf [in Ukrainian].
8. Stukalo, O. A. (2014). Formuvannia profesiinoho spilkuvannia maibutnikh veterynariv [Formation of professional communication of future veterinarians]. *Naukovyi visnyi Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy – Scientific newsletter of the National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine*, 1999(1), 346–350. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_ped_2014_1999%281%29_56 [in Ukrainian].
9. Tymoshchuk, N. (2020). Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii dlia formuvannia leksychnoi kompetentnosti studentiv ahrarnykh zakladiv vyshchoi osvity [The use of information and communication technologies for the formation of lexical competence of students of agricultural institutions of higher education]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current issues of humanitarian sciences*, 27(5), 98–103. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.5/27.204496> [in Ukrainian].
10. Klymova, K., Petrova, S., Plechko, A., Kovalyova, T., & Khmelivska, S. (2023). Implementation of Blended Learning Rotation Model in Teaching Business English and Business Ukrainian in Higher Education Institutions. *World Journal of English Language*, 13(7), 253–262. <https://doi.org/10.5430/wjel.v13n7p253>